

УДК 342.9+347.7

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-15-236-240

Гулак Олена Василівна,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного та фінансового права
Національного університету біоресурсів і природокористування України
e-mail: lenagulac8118@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0001-9004-0185>

Піддубний Олексій Юрійович,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри цивільного та господарського права
Національного університету біоресурсів і природокористування України
e-mail: piddubnyi@outlook.com
<https://orcid.org/0000-0003-4867-4613>

Слюсаренко Сергій Вікторович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права
Національного університету біоресурсів і природокористування України.
e-mail: sergiy.sliusarenko@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-6718-222X>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Формування економіки ринкового типу, що має більшу стійкість й можливості щодо забезпечення фінансової стабільності держави, що наразі означає спроможність відстоювати суверенність і незалежність України, полягає насамперед у створенні надійного й фінансово стійкого банківського сектору до впливу зовнішніх (які наразі є найбільшими з часу існування незалежності нашої Держави) та внутрішніх загроз в умовах масштабного посилення макроекономічної нестабільності загальносвітового рівня. Метою дослідження постає аналіз нагальних питань забезпечення безпеки банківського сектору в Україні в умовах воєнного стану. Воєнний стан, окрім того, зумовлює суттєві додаткові ризики й загрози, включаючи не лише ризики фінансових втрат самих банків, але й ризики, пов'язані з діяльністю власне самих економічних агентів. Зазначено, що фінансова безпека банку власне передбачає такий стан усієї банківської системи загалом й кожного окремого банку, що характеризується здатністю протистояти ймовірним зовнішнім і внутрішнім загрозам щодо забезпечення нормального функціонування й розвитку банківської діяльності в умовах вкрай загрозливого дестабілізуючого й, у цілому невизначеного, впливу оточуючого середовища, й захищати фінансові інтереси усіх залучених суб'єктів. В умовах поглиблення фінансової нестабільності, стрімкого зростання зовнішніх та внутрішніх загроз, фінансова безпека банківського сектору постає важливим інструментом реалізації не лише його інтересів й цілей, але й фундаментом для фінансової стійкості держави та забезпечення можливості банківської системи фінансувати відновлення та відбудову економіки України у повоєнний період. А власне, усвідомлення внутрішніх та зовнішніх загроз сприяє формуванню надійної системи функціонування фінансової безпеки банку, спрямованої на забезпечення відповідних прав та інтересів її клієнтів. Актуальною лишається трансформація безпекового складника банківської системи, подальша координація діяльності профільних центральних органів державної влади щодо впровадження оптимізаційних механізмів функціонування банківського сектору у питаннях фінансованої безпеки, впровадження системи превентивних заходів з метою нівелювання негативного впливу на банківську систему України й забезпечення її безпеки; активна діяльність як на державному, так і локальному рівнях щодо залучення зовнішньої фінансової допомоги зі сторони міжнародних фінансових інститутів, урядів окремих країн та різноманітних фондів і організацій.

Ключові слова: банки, банківська діяльність, фінансова стабільність, безпека банківського сектору, правове регулювання безпеки банківського сектору, правовий режим воєнного стану.

Gulak O., Piddubnyi O., Sliusarenko S. CURRENT ISSUES OF ENSURING THE SECURITY OF THE BANKING SECTOR IN UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE

The formation of a market economy with greater sustainability and capabilities to ensure the financial stability of the state, which currently means the ability to defend Ukraine's sovereignty and independence, is primarily about creating a reliable and financially resilient banking sector to the impact of external (which is currently the largest since the independence of our country) and internal threats in the context of a large-scale increase in global macroeconomic instability. The purpose of the study is to analyze the urgent issues of ensuring the security of the banking sector in Ukraine under martial law. Martial law, in addition,

causes significant additional risks and threats, including not only the risks of financial losses of the banks themselves, but also the risks associated with the activities of economic agents themselves. It is noted that the financial security of a bank actually implies such a state of the entire banking system as a whole and each individual bank, characterized by the ability to withstand possible external and internal threats to ensure the normal functioning and development of banking activities under conditions of extremely threatening destabilizing and, in general, uncertain environmental impact, and to protect the financial interests of all involved entities. causes significant additional risks and threats, including not only the risks of financial losses of banks themselves. In the context of deepening financial instability and rapid growth of external and internal threats, the financial security of the banking sector is becoming an important tool for realizing not only its interests and goals, but also the foundation for the financial stability of the state and ensuring the banking system's ability to finance the recovery and reconstruction of Ukraine's economy in the postwar period. In fact, the awareness of internal and external threats contributes to the formation of a reliable system of financial security of the bank aimed at ensuring the relevant rights and interests of its customers. The transformation of the security component of the banking system, further coordination of the activities of the relevant central government agencies to implement optimization mechanisms for the functioning of the banking sector in terms of financial security, implementation of a system of preventive measures to offset the negative impact on the banking system of Ukraine and ensure its security; active work at both the state and local levels to attract external financial assistance from international financial institutions remain relevant.

Key words: banks, banking activities, financial stability, banking sector security, legal regulation of banking sector security, legal regime of martial law.

Постановка проблеми. Формування економіки ринкового типу, що має більшу стійкість й можливості щодо забезпечення фінансової стабільності держави, що наразі означає спроможність відстоювати суверенність і незалежність України, полягає насамперед у створенні надійного й фінансово стійкого банківського сектору до впливу зовнішніх (які наразі є найбільшими з часу існування незалежності нашої Держави) та внутрішніх загроз в умовах масштабного посилення макроекономічної нестабільності загальносвітового рівня.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Безпека банківського сектору в Україні в контексті як правового регулювання, так і рівня наукових розвідок відзначена достатнім рівнем. Водночас, як безпосередньо масштабні воєнні дії, так і нормативне забезпечення особливого режиму, яким опосередковані всі суспільні відносини як в самій Державі, так і поза її межами, вимагають нових підходів, погляду та критичного аналізу. Серед вчених, які досліджували відповідну проблематику, варто відмітити таких, як А. Берлач, О. Бригінець, А. Гарбінська-Руденко, О. Гетманець, Д. Гетманцев, Н. Дорошенко, К. Жирій, Г. Нечай, О. Орлюк, М. Пожидаєва, О. Селезньова, Л. Стрельбицька, Т. Субіна, В. Шведун та багато інших.

Метою статті постає аналіз нагальних питань забезпечення безпеки банківського сектору в Україні в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Будучи найважливішою складовою фінансово-кредитної сфери держави, банківська система є частиною забезпечення фінансової безпеки країни. По суті, саме стан банківського сектора визначає рівень фінансово-кредитної безпеки, а тому певною мірою і рівень фінансової безпеки держави [1]. В умовах правового режиму воєнного стану, який в нашій країні триває вже близько двох років, а російська агресія – близько десяти років, що звісно спричиняє суттєві репутаційні, іміджеві, безпекові ризики, а відтак – і фінансові та втрату потенційної інвестиційної привабливості як всередині держави, так і щодо залучення коштів, у тому числі, і до банківського сектору – зі сторони міжнародних суб'єктів.

Фінансова безпека банку власне передбачає такий стан усєї банківської системи загалом й кожного окремого банку, що характеризується здатністю протистояти ймовірним зовнішнім і внутрішнім загрозам щодо забезпечення нормального функціонування й розвитку банківської діяльності в умовах вкрай загрозливого дестабілізуючого й, у цілому невизначеного, впливу оточуючого середовища, й захищати фінансові інтереси усіх залучених суб'єктів.

Воєнний стан, окрім того, зумовлює суттєві додаткові ризики й загрози, включаючи не лише ризики фінансових втрат самих банків, але й ризики, пов'язані з діяльністю власне самих економічних агентів, на які вони наражаються, вступаючи у відповідні правовідносини.

Об'єктом фінансової безпеки банків постають; 1) фінансова діяльність банку загалом; та 2) її окремі елементи, серед яких: фінансові ресурси; грошові потоки; прибуток; фінансовий потенціал; доходи та витрати; валютні цінності тощо [1].

Суб'єктів забезпечення фінансової безпеки банківського сектору зокрема можна розподілити на дві категорії: 1) зовнішні та 2) внутрішні. До першої варто віднести: Національний банк України, Міністерство фінансів України та інші державні органи, що формують чи реалізують державну політику у відповідній сфері суспільних відносин, постаючи важливим регулятором з боку держави; Фонд гарантування вкладів фізичних осіб; власне самих банківських клієнтів тощо. До другої – власників банківських установ, їх менеджерський склад та весь банківський персонал у цілому.

Нормативно-правовою основою для функціонування банківського сектору в Україні й забезпечення його безпекового компоненту в умовах воєнного стану постає ціла низка законів, серед яких:

➤ «Про банки і банківську діяльність» [2], «Про Національний банк України» [3], «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [4];

➤ розпорядження Кабінету Міністрів України: «Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації» [5];

- відомчих нормативних актів: «Про затвердження рекомендацій розрахунку рівня економічної безпеки України» [6];
- постанов Правління Національного банку України, прийнятих виходячи з умов правового режиму воєнного стану: «Про деякі питання діяльності банків України та банківських груп» [7], «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» [8], якою власне передбачено те, що «банки продовжують роботу з урахуванням обмежень, визначених цією постановою; банкам забороняється проводити операції, що порушують визначені цією постановою обмеження, сприяють або можуть сприяти їх уникненню» [8].

Вітчизняна банківська система швидко та розумно оговталася від перших воєнних ударів, зберігши керованість і безперебійність платежів, та, в цілому, добре проявила себе на довгій дистанції. Банки змогли зберегти приплив коштів населення на рахунки та адаптувати операційні процеси до ракетних обстрілів та блекаутів. Лише кілька невеликих банків зійшли з дистанції та залишили банківський ринок [9].

Усі чинники впливу на банківську систему варто розподіляти за аналогічним принципом, зокрема, на: зовнішні й внутрішні. Втім, категорія внутрішніх чинників вбачається потенційно зрозумілою й такою, що у більшій мірі піддається корегуванню й оптимізації, позаяк напряду залежить від якості й ефективності внутрішньо-управлінської складової. Більш вагомими ризиками пов'язані саме з впливом зовнішніх чинників, що здебільшого не є прогнозованими, особливо в сучасних умовах світової турбулентності й невизначеності, де одну з першочергових позицій займає сфера фінансових відносин.

Україна у всіх сферах своєї діяльності активно забезпечує впровадження євроінтеграційних нововведень, що є наразі вкрай важливим для збереження країни у цілому. Банківська сфера не є виключенням. Нагальними наразі вбачаються: узгодження правового регулювання України зі стандартами ЄС у питаннях професійної таємниці й конфіденційності; зміна балансу фінансового сектору в сторону ринків капіталу; забезпечення передбачуваності надходжень від міжнародних донорів з поступовим й системним перекладанням акценту на внутрішньо-державні комерційно-спрямовані рішення задля створення в Україні належного й привабливого ринку капіталу для фінансових інвестицій після завершення військових дій й задля відбудови усіх державних секторів. «Чим раніше влада сформулює післявоєнну стратегію розвитку фінансового сектору, тим меншою буде політична невизначеність і тим легше буде залучити приватних інвесторів до процесу відбудови України» [10].

Практична роль банківської системи визначалася її участю в управлінні системою платежів і розрахунків, в інвестиціях і кредитних операціях, що давало змогу банкам разом із іншими фінансовими посередниками акумулювати заощадження усіх суб'єктів фінансового ринку. Банківська сфера проклала шлях на ринок іншим галузям реальної економіки [10].

А. Федець, виходячи з нагальності збереження здатності органів державної влади забезпечувати ефективне функціонування національної економіки в ситуації глобальних викликів та загроз як економічного, так і воєнного характеру, зазначає на важливості цілої низки складових. До таких науковець відносить: ефективність проведеної бюджетної, податкової та грошово-кредитної політики держави. «Індикатори зазначених векторів визначають рівень фінансової безпеки банківського сектору, в основі котрих лежать наявність дефіциту бюджету, інфляція, ставка банківського кредитування, рівень монетизації економіки, обсяг національних резервів» [11, с. 16].

У свою чергу, О. Бригінець задля мінімізації більшості проблем, що суттєво погіршують рівень банківської безпеки нашої держави, наголошує на доцільності зосередження уваги на кількох напрямках: активній співпраці з непрацюючими кредитами, які були видані банками ще до початку повномасштабного вторгнення РФ; зниженні рівня впливу державних банків на банківський сектор у цілому; проведенні реальної оптимізації вимог регулювання банківського сектору до норм законодавства Європейського Союзу; розвитку внутрішніх фінансових ринків [10] тощо. Втім, діяльність державного регулятора й активне впровадження відповідних нормативів Національного банку в період воєнного часу, значного (якщо не катастрофічного) дефіциту державного бюджету та нестабільності фінансової системи держави, видаються важливими. Недаремно, найбільш стійкими й такими, що викликають довіру з боку як юридичних, так і фізичних осіб лишаються наразі саме державні, а не приватні банки.

Висновки. В умовах поглиблення фінансової нестабільності, стрімкого зростання зовнішніх та внутрішніх загроз, фінансова безпека банківського сектору постає важливим інструментом реалізації не лише його інтересів й цілей, але й фундаментом для фінансової стійкості держави та забезпечення можливості банківської системи фінансувати відновлення та відбудову економіки України у повоєнний період. А власне, усвідомлення внутрішніх та зовнішніх загроз сприяє формуванню надійної системи функціонування фінансової безпеки банку, спрямованої на забезпечення відповідних прав та інтересів її клієнтів. Актуальною лишається трансформація безпекового складника банківської системи, подальша координація діяльності профільних центральних органів державної влади щодо впровадження оптимізаційних механізмів функціонування банківського сектору у питаннях фінансової безпеки, впровадження системи превентивних заходів з метою нівелювання негативного впливу на банківську систему України й забезпечення її безпеки; активна діяльність як на державному, так і локальному рівнях щодо залучення зовнішньої фінансової допомоги зі сторони міжнародних фінансових інститутів, урядів окремих країн та різноманітних фондів і організацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О. Банківська система: навчальний посібник. За заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Blashchuk_Petyk_13_end.pdf
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
3. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
4. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>
5. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>
6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>
7. Про деякі питання діяльності банків України та банківських груп: постанова Правління Національного банку України від 25 лютого 2022 р. № 23. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_25022022_23
8. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Національного банку України від 24.02.2022 № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text>
9. Чому українські банки стабільні навіть під час війни. *oschadbank.ua*. 2022. URL: <https://www.oschadbank.ua/news/comuukrainski-banki-stabilni-navit-pid-cas-vijni-2>
10. Бригінець О. О. Актуальні проблеми підвищення рівня банківської безпеки України. *Часопис Київського університету права*. 2023/2.
11. Федець А. В. Державна політика фінансової безпеки банківського сектору України. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. Національний університет цивільного захисту України. Харків, 2023. 238 с. URL: <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/spetsializovani-vcheni-rady/disFedets.pdf>

REFERENCES:

1. Sytnyk, N.S., Stasyshyn, A.V., Blashchuk-Deviatkina, N.Z., Petyk, L.O. (2020). *Bankivska systema. [Banking system]. Navchalnyi posibnyk*. Lviv: LNU imeni Ivana Franka. 580. Retrieved from: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Blashchuk_Petyk_13_end.pdf [in Ukrainian].
2. Pro banky i bankivsku diialnist. (2000, December 7). [On banks and banking activity]. *Zakon Ukrainy №2121-III*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> [in Ukrainian].
3. Pro Natsionalnyi bank Ukrainy. (1999, May 20). the [On the National Bank of Ukraine]. *Zakon Ukrainy № 679-XIV*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> [in Ukrainian].
4. Pro zasady derzhavnoi rehuliatornoj polityky u sferi hospodarskoj diialnosti. (2003, September 11). [On the basics of state regulatory policy in the field of economic activity]. *Zakon Ukrainy № 1160-IV*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text> [in Ukrainian].
5. Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy na 2022-2025 roky ta planu zakhodiv z yii realizatsii. (2021, December 29). [On the approval of the Strategy for Reforming the State Finance Management System for 2022-2025 and the Action Plan for its Implementation]. *Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1805-r*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
6. Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy (2013, October 29). [On the approval of Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine]. *Nakaz Minekonomrozvytku Ukrainy № 1277*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> [in Ukrainian].
7. Pro deiaki pytannia diialnosti bankiv Ukrainy ta bankivskykh hrup. (2022, February 25). [On some issues of the activity of Ukrainian banks and banking groups]. *Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy № 23*. Retrieved from: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_25022022_23 [in Ukrainian].
8. Pro robotu bankivskoi systemy v period zaprovadzhennia voiennoho stanu.(2022, February 24). [On the operation of the banking system during the introduction of martial law]. *Postanova Natsionalnoho banku Ukrainy № 18*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> [in Ukrainian].
9. Chomu ukrainski banky stabilni navit pid chas viiny. (2022). [Why Ukrainian banks are stable even during the war]. *Oschadbank.ua*. Retrieved from: <https://www.oschadbank.ua/news/comuukrainski-banki-stabilni-navit-pid-cas-vijni-2> [in Ukrainian].
10. Bryhinets, O. O. (2022). Aktualni problemy pidvyshchennia rivnia bankivskoi bezpeky Ukrainy. [On problems of increasing the level of banking security in Ukraine]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. 2023/2. [in Ukrainian].

11. Fedets, A. V. (2023). Derzhavna polityka finansovoi bezpeky bankivskoho sektoru Ukrainy. [State policy of financial security of the banking sector of Ukraine]. *Dysertatsiia na здobuttia naukovoho stupenia kandydata nauk z derzhavnoho upravlinnia za spetsialnistiu 25.00.02 – mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia. Natsionalnyi universytet tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Kharkiv. 238. Retrieved from: <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/spetsializovani-vcheni-rady/disFedets.pdf> [in Ukrainian].*

Стаття надійшла до редакції: 8.11.2023

УДК 349.2

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-15-240-244

Мілова Тетяна Миколаївна,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент
кафедри права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
e-mail: tmilovanik@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1480-6772>

Трошкіна Катерина Євгенівна,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент
кафедри права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
e-mail: katernareva@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1795-7234>

ОСОБЛИВОСТІ СПІВУЧАСТІ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕННЯХ ЗІ СПЕЦІАЛЬНИМ СУБ'ЄКТОМ

Стаття досліджує особливості співучасті у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом. За допомогою системного аналізу та використання сучасних теоретичних підходів розглянуто поняття співучасті, що включає участь осіб у скоєнні кримінального правопорушення, які можуть мати особливий статус або вплив на подію. Розглянуто різні види співучасті, включаючи організаторство, підбурювання, сприяння та співдію. Аналізуються можливі мотивації та обставини, які спонукають осіб до участі у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом.

Окрема увага приділяється ролі та впливу спеціальних суб'єктів, таких як особи зі спеціальним статусом або представники владних структур. Досліджуються можливі наслідки співучасті у кримінальних правопорушеннях, включаючи адміністративну відповідальність, кримінальне переслідування та інші санкції. Стаття також розглядає методи виявлення та протидії співучасникам у кримінальних правопорушеннях, які можуть використовуватися правоохоронними органами та судовими інстанціями. Зокрема, розглядаються правові норми, процесуальні правила та методи доказування, які допомагають виявити та притягти до відповідальності осіб, які беруть участь у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом.

Це дослідження спрямоване на збагачення наукового розуміння співучасті у кримінальних правопорушеннях з урахуванням специфіки участі осіб із спеціальним статусом. Відзначається, що врахування цих особливостей є важливим для ефективного захисту законності та правосуддя.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, співучасть, спеціальний суб'єкт, організатор, практика, службова особа.

Milova T., Troshkina K. FEATURES OF COMPLICATION IN CRIMINAL OFFENSES WITH A SPECIAL SUBJECT

The article examines the peculiarities of complicity in criminal offenses with a special subject. With the help of systematic analysis and the use of modern theoretical approaches, the concept of complicity, which includes the participation of persons in the commission of a criminal offense who may have a special status or influence on the event is examined. The various types of complicity, including organizing, inciting, facilitating, and complicity are examined. Possible motivations and circumstances that encourage individuals to participate in criminal offenses with a special subject are analyzed.

Particular attention is paid to the role and influence of special subjects, such as persons with special status or representatives of power structures. Possible consequences of complicity in criminal offenses are explored, including administrative responsibility, criminal prosecution and other sanctions. The article also considers the methods of identifying and countering accomplices in criminal offenses that can be used by law enforcement agencies and judicial authorities. In particular, legal norms, procedural rules and methods of proof that help identify and bring to justice persons who participate in criminal